

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ (ΑΓΔ) ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ

Υπάρχουν τρία πράγματα που πρέπει να γνωρίζετε για την ΑΓΔ

1. Η Αναπτυξιακή Γλωσσική Διαταραχή (αγγλικά: Developmental Language Disorder, ή εν συντομία DLD) αφορά ένα παιδί ή έναν ενήλικα που έχει δυσκολίες να μιλήσει και/ή να καταλάβει τη γλώσσα.
2. Η ΑΓΔ είναι μια κρυμμένη δυσκολία που επηρεάζει περίπου 1 στα 14 παιδιά, επηρεάζοντας τον αλφαριθμητισμό, τη μάθηση, τις φιλίες και τη συναισθηματική ευζωία.
3. Η στήριξη της διαταραχής από επαγγελματίες, συμπεριλαμβανομένων λογοθεραπευτών και δασκάλων, μπορεί πραγματικά να βοηθήσει.

ΑΓΔ: Διαγνωστική ορολογία, συχνότητα, αιτίες

- **Συμφωνία στην ορολογία:** Η πρόταση για τη χρήση του διαγνωστικού όρου Αναπτυξιακή Γλωσσική Διαταραχή έχει δημοσιευθεί (Bishop και συν., 2016; 2017), συνοδευόμενη από μια επεξήγηση του τρόπου επίτευξης της συμφωνίας.
- **Συχνότητα:** Η ΑΓΔ επηρεάζει περίπου 1 στα 14 παιδιά. Μια πρόσφατη επιδημιολογική μελέτη στο Ηνωμένο Βασίλειο, η μελέτη SCALES (Norbury και συν., 2016), βρήκε ότι 7.5% των παιδιών παρουσιάζει ΑΓΔ η οποία δε σχετίζεται με κάποια βιοϊατρική κατάσταση.
- **Αιτίες:** Η ΑΓΔ τείνει να απαντάται σε οικογένειες. Μελέτες διδύμων δείχνουν μια ισχυρή γενετική επίδραση στην ΑΓΔ, αλλά αυτό φαίνεται να αντανακλά την επίδραση πολλών γονιδίων, παρά μια συγκεκριμένη μετάλλαξη (Bishop, 2006). Η δημοφιλής άποψη για την ΑΓΔ, δηλαδή ότι οφείλεται στους γονείς που δε μιλούν στα παιδιά, δε στηρίζεται εμπειρικά.
- **Νευροβιολογία:** Δεν υπάρχει απόδειξη για **καμία** βλάβη του εγκεφάλου για τη μεγάλη πλειοψηφία των περιπτώσεων. Μπορεί να υπάρχουν λεπτές διαφορές στο μέγεθος διαφορετικών περιοχών του εγκεφάλου και στο ποσοστό της φαιάς ουσίας, αλλά αυτό το εύρημα δεν είναι συνεπές από παιδί σε παιδί. Μέχρι σήμερα δεν υπάρχει κανένας 'βιοδείκτης' για την ΑΓΔ (Leonard και συν., 2006)

ΑΓΔ: Σχετιζόμενες δυσκολίες

- **Σχέση με άλλες καταστάσεις:** Η ΑΓΔ συχνά εμφανίζεται μαζί με τη ΔΕΠΥ και τη δυσλεξία. Υπάρχει πολύς λόγος σχετικά με την αλληλοεπικάλυψη με την ήπια μορφή αυτισμού (Bishop, 2008). Πολλά παιδιά δεν έχουν κοινωνικά προβλήματα τα οποία είναι χαρακτηριστικά του αυτισμού, αλλά κάποια έχουν ήπια αυτιστικά χαρακτηριστικά. Υπάρχει, ωστόσο, μια αξιοσημείωτη διαφορά στη διαθέσιμη στήριξη για τα παιδιά με αυτισμό έναντι των παιδιών με ΑΓΔ. Αυτή η διαφορά συνεχίζει να υπάρχει έως την ενηλικίωση, καθώς και η δυσλεξία και ο αυτισμός αναγνωρίζονται ως διαταραχές, ενώ υπάρχει πολύ μικρή ευαισθητοποίηση για την ΑΓΔ.
- **Αλφαριθμητισμός και ακαδημαϊκή επίδοση:** Υπάρχει στενή σύνδεση μεταξύ ΑΓΔ και δυσλεξίας (Bishop και Snowling, 2004). Πολλά παιδιά με ΑΓΔ πληρούν τα κριτήρια για δυσλεξία (McArthur και συν., 2000). Ακόμα κι αν ένα παιδί μπορεί να διαβάζει δυνατά και με ακρίβεια, υπάρχουν συχνά προβλήματα με την κατανόηση του κειμένου που διαβάζεται (Stothard και συν., 2010). Αυτά τα προβλήματα συχνά παραβλέπονται, και η αποτυχία των παιδιών να κατανοήσουν το κείμενο μπορεί να παρερμηνευθεί από τους δασκάλους ως τεμπελιά ή έλλειψη προσοχής. Οι δάσκαλοι δε διδάσκονται σχετικά με την ΑΓΔ στην εκπαίδευση που λαμβάνουν.

- **Κοινωνικές δυσκολίες με συνομιλήκους:** Η ικανότητα να μπορείς να εκφράζεσαι με ευχέρεια και να καταλαβαίνεις γρήγορα αυτά που λένε οι άλλοι μπορεί να έχει μεγάλο αντίκτυπο στις κοινωνικές σχέσεις. Η Γλωσσική Μελέτη του Μάντσεστερ (Manchester Language Study) βρήκε ότι μέχρι τα 16 χρόνια της ζωής, το 40% των ατόμων με ΑΓΔ αντιμετώπισαν δυσκολίες στην αλληλεπίδρασή τους με τους συνομιλήκους (St. Clair, Pickles, Durkin & Conti-Ramsden, 2011), το 50% των ατόμων ηλικίας 16 ετών ανακαλούν το ότι έπασαν θύματα εκφοβισμού στην παιδική τους ηλικία (σε σύγκριση με ένα ποσοστό μικρότερο από 25% των εφήβων τυπικής ανάπτυξης) και το 13% συνεχίζουν να δέχονται εκφοβισμό από την παιδική τους ηλικία και έκτοτε (Knox & Conti-Ramsden, 2003). Η καλύτερη κατανόηση της ΑΓΔ από τους ενήλικες και τους συνομηλικούς μπορεί να βοηθήσει ώστε να αποφευχθούν αυτές οι αρνητικές συνέπειες.

ΑΓΔ: Εργασία και Ψυχική Υγεία

- **Εργασία:** Η ΑΓΔ χρειάζεται να αντιμετωπιστεί σοβαρά γιατί μπορεί να αυξήσει τον κίνδυνο ανεργίας και έλλειψης ανεξαρτησίας στην ενήλικη ζωή (Conti-Ramsden & Durkin, 2008). Εντούτοις, εκείνοι με τα ηπιότερα προβλήματα συχνά εργάζονται, αλλά οι θέσεις εργασίας που έχουν είναι συνήθως σχετικά ανεκπαίδευτης φύσης (Whitehouse και συν., 2009). Η καλύτερη αναγνώριση της ΑΓΔ στα σχολεία θα επέτρεπε την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των παιδιών, έτσι ώστε τα παιδιά να μην παραβλέπονται αν δεν έχουν καλή ακαδημαϊκή επίδοση.
- **Ψυχική Υγεία:** Τα παιδιά με ηπιότερη ΑΓΔ εμφανίζουν λιγότερες δυσκολίες. Εν αντιθέσει, περίπου τα δύο τρίτα των παιδιών (64%) με επίμονη γλωσσική διαταραχή παρουσιάζουν **κάποιες** εξωτερικευμένες συμπεριφορές (π.χ. προβλήματα διαγωγής: επιθετικοί 'καυγάδες με άλλα παιδιά') και/ή εσωτερικευμένες δυσκολίες (π.χ. απόσυρση: μοναχικότητα, τείνει να παίζει μόνο του) (Conti-Ramsden & Botting, 2004). Ευτυχώς, αυτές οι δυσκολίες συχνά επιλύονται στην εφηβεία (St. Clair και συν., 2011), ωστόσο ακόμα και οι έφηβοι με ΑΓΔ είναι δύο φορές πιο πιθανό να αναφέρουν συμπτώματα κατάθλιψης σε σχέση με τους τυπικά αναπτυσσόμενους συνομηλικούς τους (Conti-Ramsden & Botting, 2008). Οι περισσότερες θεραπείες για τα προβλήματα ψυχικής υγείας των παιδιών είναι 'ομιλητικές θεραπείες' οι οποίες μπορεί να μην είναι κατάλληλες για τα παιδιά με ΑΓΔ.

ΑΓΔ: Παρέμβαση

- **Παρέμβαση:** Για να είναι οι παρεμβάσεις αποτελεσματικές θα πρέπει να είναι υψηλής ποιότητας και επαρκούς διάρκειας – ένας αυξανόμενος αριθμός υποσχόμενων παρεμβάσεων έχουν αναπτυχθεί (Law και συν., 2015). Πράγματι, σημαντικού κύρους ελεγχόμενες δοκιμές στα σχολεία έχουν δείξει ότι οι παρεμβάσεις που δόθηκαν από βοηθούς διδασκαλίας, οι οποίοι έχουν λάβει εκπαίδευση και στήριξη, μπορεί να επιφέρουν σημαντικά οφέλη στη Γλώσσα (Fricke και συν., 2013; 2017) και στον Αλφαριθμητισμό (Bowyer-Crane και συν., 2008). Κάποια παιδιά χρειάζονται πιο μακροχρόνια στήριξη για προβλήματα που είναι πιθανό να επιμένουν παρά την παρέμβαση (Boyle και συν., 2010). Η έρευνα έχει δείξει κάποιες δυσκολίες στην παρέμβαση των παιδιών με προσληπτικές δυσκολίες.

ΑΓΔ: Δημόσια αναγνώριση και η εκστρατεία Αυξάνοντας την Ευαισθητοποίηση για την Αναπτυξιακή Γλωσσική Διαταραχή (ΑΕΑΓΔ) (αγγλικά: RADLD)

- **Ιστορία και ορολογία:** Τα γλωσσικά προβλήματα των παιδιών έχουν περιγραφεί για σχεδόν 200 χρόνια (Gall, 1822). Ο πρώτος όρος που χρησιμοποιήθηκε ήταν 'αναπτυξιακή αφασία', αλλά έπειτα πολλοί διαφορετικοί όροι έχουν χρησιμοποιηθεί (ειδική γλωσσική διαταραχή, πρωτογενής γλωσσική δυσκολία) στην έρευνα και στην κλινική πράξη (Dockrell, 2006). Ο όρος Αναπτυξιακή Γλωσσική Διαταραχή χρησιμοποιείται εδώ και πολλά χρόνια, αλλά οι νέες προτάσεις που δημοσιεύθηκαν το 2017 δίνουν

ξεκάθαρες οδηγίες σχετικά με το πώς θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ο όρος και εξηγούν γιατί αυτή η ορολογία προτιμήθηκε από κάποια άλλη.

- **Ανάγκη για βελτιωμένη δημόσια αναγνώριση της ΑΓΔ.** Υπάρχει φτωχή ευαισθητοποίηση του κοινού για την ΑΓΔ, που αντανακλάται επίσης στα χαμηλά ποσοστά έρευνας σε σχέση με τη συχνότητα και τη σοβαρότητα της ΑΓΔ (Bishop, 2010). Η εκστρατεία ΑΕΑΓΔ (αγγλικά: RADLD, και προηγουμένως RALLI, Raising Awareness for Language Learning Impairments) προσπαθεί να αυξήσει την ευαισθητοποίηση για κάποια βασικά δεδομένα σχετικά με την ΑΓΔ μέσω του καναλιού YouTube, της ιστοσελίδας και των υποστηρικτικών υλικών της.

References

- Bishop, D. V. M. (2006). What causes specific language impairment in children? *Current Directions in Psychological Science*, 15, 217-221.
- Bishop, D. V. M. (2008). Specific language impairment, dyslexia, and autism: Using genetics to unravel their relationship. In C. F. Norbury, J. B. Tomblin & D. V. M. Bishop (Eds.), *Understanding developmental language disorders: from theory to practice* (pp. 67-78). Hove: Psychology Press.
- Bishop, D. V. M. (2010). Which neurodevelopmental disorders get researched and why? *PLOS One*, 5(11), e15112.
- Bishop, D. V. M., Clark, B., Conti-Ramsden, G., Norbury, C. F., & Snowling, M. J. (2012). RALLI: An internet campaign for raising awareness of language learning impairments. *Child Language Teaching & Therapy*, 28(3), 259-262. doi:10.1177/0265659012459467. pdf here: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0265659012459467>
- Bishop, D. V. M., & Snowling, M. J., (2004) Developmental Dyslexia and Specific Language Impairment: The same or different? *Psychological Bulletin*. 130 (6), 858-886.
- Bishop, D. V. M., Snowling, M. J., Thompson, P. A., Greenhalgh, T., & The CATALISE Consortium. (2016). [CATALISE: a multinational and multidisciplinary Delphi consensus study](#). Identifying language impairments in children. *PLOS One*, 11(7), e0158753. doi:10.1371/journal.pone.0158753
- Bishop, D. V. M., Snowling, M. J., Thompson, P. A., Greenhalgh, T., & The CATALISE Consortium. (2017). [Phase 2 of CATALISE: a multinational and multidisciplinary Delphi consensus study of problems with language development: Terminology](#). *Journal of Child Psychology & Psychiatry*. doi:10.1371/journal.pone.0158753
- Boyle, J., McCartney, E., O'Hare, A., & Law, J. (2010). Intervention for mixed receptive-expressive language impairment: a review. *Developmental Medicine and Child Neurology*, 52(11), 994-999. doi:10.1111/j.1469-8749.2010.03750.x
- Bowyer-Crane, C., Snowling, M.J., Duff, F.J., Fieldsend, E., Carroll, J.M., Miles, J., Götz, K., & Hulme, C. (2008) Improving Early Language and Literacy Skills: Differential Effects of an Oral Language versus a Phonology with Reading Intervention. *Journal of Child Psychology & Psychiatry*, 49, 422-432
- Conti-Ramsden, G., & Botting, N. (2004). Social difficulties and victimization in children with SLI at 11 years of age. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 47, 145-161.
- Conti-Ramsden, G., & Durkin, K. (2008). Language and independence in adolescents with and without a history of Specific Language Impairment (SLI). *Journal of Speech, Language and Hearing Research*, 51, 70-83.
- Dockrell JE, Lindsay G, Letchford C, and Mackie C (2006) Educational provision for children with specific speech and language difficulties: Perspectives of speech and language therapy managers. *International Journal of Language and Communication Disorders*, 41, 423-40.
- Fricke, S., Bowyer-Crane, C., Haley, A.J., Hulme, C. & Snowling, M.J., (2013) Efficacy of language intervention in the early years. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*. 54(3), 280-290.
- Gall, F. J. (1822), *Sur les fonctions du cerveau et sur celles de chacune de ses parties: avec des observations sur la possibilité de reconnaître les instincts, les penchants, les talents, ou les dispositions morales et intellectuelles des homes et des animaux, par la configuration de leur cerveau et de leur tête*. Paris: J.B. Baillire.

- Knox, E., & Conti-Ramsden, G. (2003). Bullying risks of 11-year-old children with specific language impairment (SLI): does school placement matter? *International Journal of Language & Communication Disorders*, 38(1), 1-12.
- Law, Roulstone, & Lindsay, 2015 Integrating external evidence of intervention effectiveness with both practice and the parent perspective: development of 'What Works' for speech, language and communication needs. *Developmental Medicine & Child Neurology* 2015, 57(3), 223-228.
- Leonard, C., Eckert, M., Given, B., Virginia, B., & Eden, G. (2006). Individual differences in anatomy predict reading and oral language impairments in children. *Brain*, 129(12), 3329-3342.
- McArthur, G. M., Hogben, J. H., Edwards, V. T., Heath, S. M., & Mengler, E. D. (2000). On the 'specifics' of specific reading disability and specific language impairment. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 41, 869-874.
- Norbury, C. F., Gooch, D., Wray, C., Baird, G., Charman, T., Simonoff, E., ... Pickles, A. (2016). The impact of nonverbal ability on prevalence and clinical presentation of language disorder: evidence from a population study. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*. <https://doi.org/10.1111/jcpp.12573>
- St Clair, M. C., Pickles, A., Durkin, K., & Conti-Ramsden, G. (2011). A longitudinal study of behavioral, emotional and social difficulties in individuals with a history of specific language impairment (SLI). [Article]. *Journal of Communication Disorders*, 44(2), 186-199.
- Stothard, SE., Hulme, C, Clarke, P., Barmby, P, Snowling, M. J. (2010) YARC York Assessment of Reading for Comprehension (Secondary). GL Assessment.
- Whitehouse, A. J. O., Line, E. A., Watt, H. J., & Bishop, D. V. M. (2009). Qualitative aspects of developmental language impairment relates to language and literacy outcome in adulthood. *International Journal of Language and Communication Disorders*, 44, 489-510.